

DOSTAVEK

K RONČEVIČEVI OPAZKI O ISTRSKIH GOVORIH

V zvezi z Logarjevo študijo *Slovenski govori v Istri in njih geneza* (SR XIII, 1961/62, 88—97) je Nikola Rončević objavil v prejšnji številki Slavistične revije (XV, 1967, 555—556) notico *Dodatak študiji Tineta Logara »Slovenski govori v Istri«, v kateri opozarja na Ribarićevo delo Razmještaj južnoslovenskih dijalekata na poluotoku Istri* (SDZb IX, 1940, 1—207), ki ga Tine Logar pri svojem opisu ne upošteva. Ker je Ribarićevo delo izšlo tik pred začetkom vojne, se zdi N. Rončeviću razumljivo, da ga je le malokdo opazil. Vendar se mu zdi, da bi ga bilo treba vsekakor omeniti, zato je to storil on, in sicer iz treh razlogov (navajam okrajšano): 1. Ker je to obsežno delo, ki se ozira tudi na slovenske govore. 2. Ker je bilo napisano dolgo pred objavo in so ga mnogi lingvisti lahko spoznali še v rokopisu — med temi naj bi bil Malecki. 3. Ker je Ribarić deset let služboval v Mariboru in bil prijatelj Slovencev, misli, da si po tej liniji... da je red da ga Slavistična revija spomene.

Priznati je treba, da Ribarićevo delo tudi za Slovence ni nepomembno, čeprav je pravzaprav opis govora Vodice, ki so (pretežno) štokavska naselbina v hrvaškem delu Čičarije. V uvodnem poglavju se namreč dotika med drugim tudi slovenskih in prehodnih slovenskohrvaških govorov. Za nas je pomemben zlasti zaradi zanimivih in dobrih podatkov pri opisu tistih govorov, ki so na hrvaški strani, pa imajo slovensko osnovo (tj. bužetskega in slumskega). Današnja narodnostna meja namreč ne poteka povsem po narečni oz. jezikovni, tako da imamo nekatere kraje, ki imajo v osnovi slovenski govor, na hrvaški strani in deloma tudi obratno. O teh govorih pa v Logarjevi študiji seveda ni govora (poleg Ribarića jih je obravnaval še Malecki in v zadnjem času tudi P. Ivić). Razen tega je za nas pomembno še gradivo o slovenskem vplivu na čakavske in štokavske istrske govore, a dobra je tudi Ribarićevo razmejitev med čičkim dialektom in narečjem po Brkinih (potrebni so bili le malenkostni popravki). K poznavanju povsem slovenskih govorov Istre pa Ribarićev doprinos ni pomemben. Le na dveh straneh in pol (7—9) je nadrobljenih nekaj opazk o *l*, polglasniku, sonantnem *l*, refleksih za *ě*, *u*, palatalnem *r* in *g*, ki so podane nesistematično in večinoma brez razlage. Razlage, kolikor jih je in kolikor se tičejo slovenščine, navadno niso posrečene, npr. govor po Brkinih mu predstavlja nadaljevanje komenskega govora (tj. Štrekljevega Görzer Mittelkarstidialekt), *γ* prišteva k narečnim pojavom, ki tvorijo prehod k severni čakavščini, in tudi slovensko gradivo ni povsem zanesljivo, ker Ribarić ni ločil dvojnih kvalitét v diftongih (*viĉra* : *urĉme*) in diftong *uo* (*uə*) po Brkinih je slišal kot zelo ozek *o*. Pri opisu karakterističnih značilnosti slovenskih jugoza-

hodnih dialektov — če ne upoštevamo prehodnih — torej Ribarić ni pomemben. Bilo pa bi ga treba navajati zaradi popolnosti.

Kako je bilo z uporabljanjem Ribarićevega dela, ko je bilo še v rokopisu, je težko reči. Tesnière v *Atlas linguistique* omenja Ribarićeve podatke in meja čičkega dialekta proti govoru po Brkinih se na Tesnièrovi karti ujema z Ribarićevim opisom. Nasprotno pa se ista meja pri Maleckem ne ujema z Ribarićem. Tudi pri drugih stvareh ni mogoče opaziti kake odvisnosti Maleckega od Ribarića, tako da je nekoliko preoster stavek, ki ga beremo pri N. Rončeviču: »Pokojni Ribarić govorio je da je njegovu rukopisnu radnju imao u rukama i Malecki (sada takoder pokojni) te da se njom i poslužio, premda to Malecki ne spominje.«

Ribariću smo Slovenci nedvomno hvaležni za njegovo delo, zanimanje in še zlasti za njegovo znanstveno objektivnost, ki jo je v delu pokazal, čeprav se vidi, da mu je bila priljubljena ideja o enem južnoslovanskem jeziku in narodu (prim. str. 12). In čeprav samostojne ocene Ribarićevo delo pri Slovencih ni doživelo, čisto mimo slovenske lingvistike ni šlo. V članku *O suponiranem slovenskem brkinskem dialektu* (Rocznik Slawistyczny XXI, 1960, 27—35) sem Ribarićeve ugotovitve, kolikor se nanašajo na severni del slovenskih istrskih govorov, upošteval, nekatere potrdil in druge korigiral ter omenil tudi Ribarićevo vlogo pri določanju meje čičkega dialekta v Tesnièrovem Atlasu. To in še podatke za slumski in buzetski govor sem upošteval tudi v knjigi *Južnootranjski govori* (zlasti na str. 10—15).

J. Rigler

